УДК 378.147:81'255:004

Ігнатенко Вікторія Дмитрівна
кандидат педагогічних наук, завідувачка кафедри романо-германської філології та перекладу
Білоцерківський національний аграрний університет, м. Біла Церква, Україна
ORCID ID 0000-0003-0933-0949
fr.victoria_ignatenko@ukr.net

ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННОГО КЕЙСУ ДЛЯ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ФІЛОЛОГІВ АНОТАТИВНОГО І РЕФЕРАТИВНОГО ВИДАМ ПЕРЕКЛАДУ

Анотація. Актуальність статті зумовлена зміною сучасного ринку перекладацьких послуг і, як наслідок, зміною соціального замовлення і концепції методики навчання перекладу. У зв'язку з цим методика навчання перекладу має обирати максимально ефективні та оптимальні шляхи оволодіння такими видами перекладу, які є популярними й запитаними на перекладацькому ринку, зокрема анотативного і реферативного видів перекладу науково-технічних текстів французькою мовою. Інформаційно-комунікаційні технології вважаються на сьогодні найбільш дієвими та поширеними. У статті описано особливості використання електронного кейсу як виду інформаційно-комунікативних технологій, що є ефективним засобом навчання майбутніх філологів анотативного і реферативного видів письмового перекладу науково-технічних текстів французькою мовою. Електронний кейс забезпечує реалізацію індивідуальної траєкторії учіння студентів і завдяки своїм ресурсам є засобом для організації позааудиторної самостійної роботи студентів, відповідаючи основним вимогам та потребам позитивної мотивації студентів-майбутніх філологів. Електронний кейс розміщується на навчальній платформі Moodle, яка є безкоштовною та знаходиться у вільному доступі в мережі Інтернет, що є безумовною перевагою цього інформаційно-комунікативного засобу навчання. Крім цього, у статті проаналізовано й інші переваги, основні функції та особливості цього засобу навчання в контексті самостійної позааудиторної роботи студентів з оволодіння компетентністю в зазначених видах перекладу. У статті представлені та схарактеризовані основні інструменти електронного кейсу, його ресурси, за допомогою яких розробляється комплекс навчальних матеріалів, необхідних для успішної організації освітнього процесу. Також у статті надані практичні рекомендації щодо використання ресурсів та можливостей електронного кейсу для навчання анотативного і реферативного видів перекладу, зокрема процес планування освітнього процесу з використанням описуваного інформаційно-комунікативного засобу.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології; електронний кейс; навчальна платформа Moodle; анотативний і реферативний види перекладу; французька мова; студенти-філологи.

1. ВСТУП

Постановка проблеми. У контексті вимог «Національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки» пріоритетним напрямом є «виховання людини інноваційного складу мислення» [8], що передбачає задоволення інформаційно-комунікаційних потреб учасників освітнього процесу, формування і впровадження в систему вищої освіти інформаційного освітнього середовища, а також залучення до освітнього процесу сучасних інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ). Отже, організація освітнього процесу сьогодні є неможливою без використання ІКТ, основне завдання яких – оптимізувати освітній процес, урізноманітнити підходи, методи та технології навчання, мотивуючи тим самим студентів до активної участі в освітньому процесі.

У зв'язку зі зростанням ролі інформаційно-комунікаційних засобів у суспільстві подібна тенденція ретранслюється у вимірі сучасної методики навчання іноземних мов

© В. Д. Ігнатенко, 2020.

та перекладу зокрема. Змінюються традиційні уявлення про перекладацьку діяльність, ускладнюється професійна модель перекладача, що, своєю чергою, потребує модернізації самого процесу підготовки майбутніх перекладачів. У цьому контексті використання ІКТ є одним з ключових засобів оптимізації процесу підготовки перекладачів у закладах вищої освіти України. Збільшення обсягу і диверсифікація вимог до перекладу як професійної діяльності призвели до зміни ринку перекладацьких послуг. Зараз утворився новий ринок, який характеризується більшим ступенем зрілості та конкурентоспроможності [4].

Професійна діяльність перекладача не обмежується лише створенням тексту перекладу, який призначено для повноцінної заміни тексту оригіналу. Перекладач виступає в ролі мовного посередника, що забезпечує міжмовну комунікацію та передачу змісту оригіналу засобами іншої мови, а таке посередництво може реалізовуватись не лише шляхом повного/еквівалентного перекладу, а й іншими способами. Зміст тексту оригіналу може бути переказано, викладено вибірково, спрощено або узагальнено, анотовано або реферовано. Тому анотативний і реферативний види перекладу науково-технічних франкомовних текстів стають популярними й часто виконуються на замовлення. Проте услід за О.Г. Князевою, Л.М. Черноватим вважаємо, що навчання цих видів перекладу є недостатньо розробленим та представленим у сучасних освітніх програмах [5; 10], тому, враховуючи його важливість, необхідно розробити окрему методику для їх вивчення з урахуванням сучасних тенденцій використання ІКТ під час самостійної роботи студентів.

У статті представлено результати дослідження проблеми навчання анотативного і реферативного видів письмового перекладу майбутніх філологів у процесі самостійної роботи з використанням ІКТ, зокрема електронного кейсу на платформі Moodle.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останнім часом у методичних роботах велика увага приділяється використанню мережі Інтернет у процесі формування міжкультурної комунікативної компетентності. Цій тематиці присвячено дослідження зарубіжних науковців Р. Шульмайстера, Й. Рохе, Х. Хефеле і К. Майєр-Хефеле, Б. Хуфайзен, П. Лейтнера, Х. Халлера та інших дослідників. Застосування ІКТ в освітньому процесі розглядали В.Ю. Биков, Я.В. Булахова, О.М. Бондаренко, В.Ф.Заболотний, Г.О. Козлакова, О.А. Міщенко, О.П. Пінчук, О.В. Шестопал та інші.

Упровадження в самостійний навчальний процес досягнень у галузі ІКТ досліджувала Н.І. Муліна (2001), яка запропонувала методику розроблення та використання дистанційного курсу англійської мови для старшого ступеня у вищому технічному закладі освіти; М.А. Татаринова (2005) визначила теоретичні основи створення та використання дистанційного курсу навчання іншомовного писемного мовлення студентів 2-3 курсів мовних закладів вищої освіти; О.В. Гребенщикова (2005) дослідила проблему формування професійної компетентності майбутніх перекладачів засобами ІКТ; В.Ю. Зюбанова (2007) запропонувала методику активізації самостійної пізнавальної діяльності студентів у процесі іншомовної підготовки з використанням комп'ютерного комплексу; Д.А. Руснак (2009) запропонувала методику формування граматичної компетенції в майбутніх викладачів французької мови з використанням навчальної комп'ютерної програми; Н.В. Майєр (2011) розробила методику самостійного оволодіння франкомовним діловим писемних спілкуванням майбутніми документознавцями з використанням електронного кейсу; О.Б.Бігич (2017) представила мобільний кейс для формування міжкультурної компетентності в майбутніх менеджерів туризму.

Отже, аналіз наукової літератури показав, що для організації навчально-пізнавальної діяльності студентів, зокрема самостійної позааудиторної роботи з

іноземної мови, науковці розробляють навчальні комп'ютерні програми, а саме дистанційні технології, які уможливлюють реалізувати цілеспрямоване та методично організоване керівництво навчальною та пізнавальною діяльністю тих, хто навчається, і базуються на використанні широкого спектру традиційних, інформаційних і комунікаційних технологій [6, с. 11].

Мета статті – охарактеризувати особливості та переваги електронного кейсу для навчання анотативного і реферативного видів письмового перекладу науково-технічних текстів французькою мовою на навчальній платформі Moodle в умовах самостійної позааудиторної роботи.

2. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Сучасна модель освітнього процесу передбачає відмову від передавання викладачами знань студентам, а натомість спонукає до самостійного оволодіння знаннями, навичками і вміннями та сприяє їх заохоченню. Крім цього, за умовами кредитно-модульної системи навчання передбачено збільшення годин на позааудиторну самостійну роботу, розширення її видів, урізноманітнення форм контролю та додання самоконтролю, інколи гнучкість термінів виконання. З огляду на це, особливої уваги потребує проблема навчання письмового перекладу майбутніх перекладачів з французької мови на українську в процесі самостійної роботи, що сприяє підвищенню рівня розвитку самостійної діяльності студентів у процесі пізнання нового, робить цей процес самокерованим та вможливлює формування вмінь самонавчання впродовж життя.

Дослідники зазначають, що організація самонавчання студентів на відстані (у нашому випадку йдеться про самостійну навчальну діяльність студентів у позааудиторний час) потребує розроблення викладачем спеціальних комп'ютерних засобів навчання, як-от: мультимедійний навчальний / методичний посібник, навчальна комп'ютерна програма, навчальна комп'ютерна програма-тренажер або інших електронних засобів навчання.

Підтримуючи погляди Н.В. Майєр [7, с. 41], уважаємо, що поєднання дистанційних технологій (кейс-технології та Інтернет-технології) уможливлює розроблення комп'ютерного засобу навчання – електронного кейсу – для самостійного оволодіння майбутніми перекладачами анотативним та реферативним перекладами. У словнику методичних термінів *кейс* (від англ. case – сумка, портфель) розглядається як набір навчальних матеріалів на різних носіях (друкованих, а також аудіо, відео, електронних), які видаються студентам для самостійної роботи [1, с. 92]. Оскільки набір таких матеріалів у нашому випадку розміщується в мережі Інтернет, це дає змогу оперувати поняттям «електронний кейс».

Н.В. Майєр [7, с.163] використала зазначений термін на позначення комп'ютерного засобу навчання для формування у студентів умінь франкомовного ділового писемного спілкування. Поділяючи думку Н.В. Майєр, ми трактуємо **електронний кейс для навчання майбутніх перекладачів анотативного та реферативного видів перекладу** як електронний засіб навчання, який розміщений у мережі Інтернет і містить комплект навчально-методичних матеріалів для формування в студентів умінь письмового перекладу, забезпечує керування їхньою самостійною навчально-пізнавальною діяльністю в позааудиторних умовах з використанням засобів самоконтролю та опосередкованого контролю викладачем процесу і результату оволодіння відповідними навичками та вміннями.

Електронний кейс для навчання анотативного і реферативного видів перекладу як засіб навчання, за Н.В. Майєр, має виконувати такі функції: навчальну, контролюючу,

мотивуючу та інформативну, які виступають в органічній єдності [7]. До цих функцій, вважаємо, варто додати комунікативну функцію, реалізація якої можлива завдяки використанню різних видів діяльностей електронного навчального середовища Moodle (Форум, Чат та інші), на основі якого й розробляється цей засіб навчання.

Освітня функція є основною і передбачає засвоєння майбутніми перекладачами навчального матеріалу, необхідного й достатнього для оволодіння анотативним та реферативним видами перекладу і формування в студентів відповідних навичок, умінь у самостійній позааудиторній роботі.

Контрольна функція реалізується під час самоконтролю майбутніми перекладачами за процесом і результатом засвоєння навчального матеріалу, формуванням навичок і вмінь у письмових видах перекладу. Варто зазначити, що під час самоконтролю відбувається саморефлексія, самоаналіз, що сприяє підвищенню внутрішньої мотивації студента до самонавчання.

Мотивувальна функція забезпечується завдяки професійному спрямуванню навчальних матеріалів електронного кейсу шляхом моделювання професійних ситуацій з тим, щоб робота з ними була цікава студентам і відповідала їхнім потребам у майбутній професійній діяльності.

Інформативна функція реалізується способом наповнення електронного кейсу необхідними та достатніми довідковими навчальними матеріалами з тим, щоб, працюючи в позааудиторних умовах, майбутній перекладач не витрачав часу на пошуки необхідної йому навчальної інформації.

Комунікативна функція реалізується в процесі спілкування викладача зі студентами та студентів між собою за допомогою Інтернет-засобів, представлених у навчальному середовищі Moodle (Форум, Чат та інші).

Беручи за основу вимоги до створення засобів навчання, запропоновані О.М. Шамовим [11], Й. Рохе [16], Н.В. Майєр [7**Ошибка! Источник ссылки не найден.**], О.Б. Бігич [3**Ошибка! Источник ссылки не найден.**], та особливості навчання письмовим видам перекладу майбутніх філологів (це складний мисленнєво-мовленнєвий процес; органічний симбіоз анотування / реферування і перекладу, звідки складний алгоритм здійснення етапів перекладу; виконання різних перекладацьких операції, оволодіння кожною з яких є обов'язковою умовою успішного письмового перекладу), конкретизуємо вимоги до процесу розроблення електронного кейсу:

✓ матеріалізація засобу навчання (Шамов О.М.): електронний кейс для навчання анотативного і реферативного видів перекладу повинен знаходитись у вільному доступі в мережі Інтернет і бути банком необхідних навчальних матеріалів, які б уможливили досягнення мети навчання – оволодіння письмовими видами перекладу;

✓ орієнтація на цілі та завдання навчання (Шамов О.М.): електронний кейс має забезпечувати поетапне формування навичок і вмінь анотативного і реферативного видів перекладу в умовах самостійної позааудиторної роботи шляхом розміщення в ньому відповідної підсистеми вправ та дотичних навчальних матеріалів, що зумовить досягнення мети навчання;

✓ професійне спрямування навчально-методичних матеріалів способом моделювання майбутньої професійної діяльності (Майєр Н.В.);

✓ забезпечення якісного керування навчальною, пізнавальною і професійною діяльністю студентів, провідних методів і прийомів навчання (Шамов О.М.): розміщення електронного кейсу в навчальному середовищі Moodle уможливлює використання різних типів і видів вправ і завдань шляхом набору відповідних засобів: робочий зошит, завдання, тест тощо; у процесі виконання вправ і завдань студент повинен отримувати миттєву відповідь на свої навчальні дії, що забезпечується завдяки високого рівня інтерактивності засобів електронного кейсу; важливою вимогою є

забезпечення можливості постійного оновлення викладачем навчальних матеріалів (на відміну від засобів навчання, представлених на паперових носіях інформації);

✓ самодостатність навчальних матеріалів (Майєр Н.В.): повнота і цілісність системно організованого комплекту професійно орієнтованих навчальних матеріалів, які дають змогу студенту повноцінно, з територіальною відокремленістю від викладача засвоїти необхідний матеріал та набути відповідних навичок і вмінь. Весь необхідний навчально-методичний і довідковий матеріал має бути доступний студенту в режимі реального часу, що передбачає їх мобільність та самодостатність;

✓ ергономічність (Бігич О.Б.), зручність у користуванні, структурований контент, легкий, швидкий і дешевий доступ до інформації (Рохе Й.). Контент можна структурувати й адаптувати відповідно до моделі здійснення анотативного/реферативного перекладу, простий та зручний у використанні, доступ є безкоштовним;

✓ забезпечення можливості в письмовій формі висловлювати власні думки, коментувати та редагувати письмові переклади, можливість укласти свій власний термінологічний словник аграрної тематики, можливість використовувати не лише тести, а повноцінні завдання з вільним формулюванням та наповненням, що є зручним для навчання письмового перекладу;

✓ сприяння формуванню власної стратегії виконання письмового перекладу шляхом самооцінювання, саморефлексії, завдяки коментарям з боку своїх колег, корегування перекладів інших, ставлячи перед собою реальні цілі, керувати і відповідати за власний процес навчання, активно здобувати знання та неоціненний досвід для майбутньої професії в процесі самостійної роботи, занурюватися за допомогою кейс-завдань у професійні ситуації та знаходити вихід з них.

Процес оволодіння анотативним і реферативним видами перекладу пов'язаний також з індивідуальними особливостями, характерними для кожного студента. У зв’язку з цим вони потребують різних режимів роботи, різного часу на засвоєння теоретичного матеріалу та на виконання завдань [9]. Особливостями навчально-пізнавальної діяльності студентів, як вважає І.С. Якиманська, є темп роботи, працездатність та особливості володіння способами і прийомами навчальної роботи на основі наявних знань, навичок та вмінь [12, с. 46]. Саме використання електронного кейсу, на нашу думку, сприяє формуванню індивідуального стилю самостійної навчально-пізнавальної діяльності майбутніх перекладачів та зумовлює вдосконалення навичок, розвиток умінь студентів за обраною ними індивідуальною траєкторією учіння. Загалом поділяємо думку П. В. Сисоєва і в межах нашого дослідження *індивідуальну траєкторію учіння майбутнього перекладача* в самостійній позааудиторній роботі тлумачимо як його особистий шлях досягнення поставленої мети (оволодіння компетентністю в анотативному і реферативному видах перекладу) шляхом виконання вправ з електронного кейсу відповідно до індивідуальних здібностей, мотивів у самостійно визначеному темпі та кількості затраченого часу [90, с. 121].

Під час самостійного оволодіння анотативним і реферативним перекладами студент працює в індивідуальному темпі, за своєю індивідуальною траєкторією учіння, швидкість виконання вправ і стратегія засвоєння навчального матеріалу має обиратися ним самим залежно від його психологічних особливостей, особистісних якостей і потреб, незалежно від інших учасників навчального процесу, що робить процес навчання особистісно орієнтованим. Забезпечується свобода і гнучкість в аспекті тривалості та темпу заняття, вибору режиму роботи, вільного планування часу, що підвищує мотивацію студента і сприяє інтенсифікації навчання. Постійно підвищується і підтримується позитивна внутрішня мотивація за рахунок заохочення студентів у

вигляді неупередженості, позитивних коментарів викладача щодо їх навчальних досягнень. Під час розроблення електронного кейсу враховуються вікові особливості студентів і їхні потреби в майбутній професійній діяльності. Крім цього, використання електронного кейсу сприяє створенню позитивного емоційного фону завдяки конфіденційності та об'єктивності оцінки навчальних досягнень студентів [9]. За таких умов студент оволодіває навчальним матеріалом самостійно, на відстані, без безпосереднього втручання викладача в процес його навчально-пізнавальної діяльності, а також здійснює самоконтроль, що сприяє формуванню його рефлексійних умінь.

Отже, вважаємо, що використання *електронного кейсу* має переваги та повинно забезпечити:

- ✓ зниження ролі суб'єктивного фактору завдяки об'єктивним методам контролю;
- ✓ можливість систематичного й оперативного оновлення викладачем навчальних матеріалів;
- ✓ інтенсифікацію навчального процесу;
- ✓ конфіденційність;
- ✓ мобільність та адаптивність, що передбачає відповідний рівень підготовки студента до продуктивної самостійної навчально-пізнавальної діяльності [14; 17];
- ✓ високий рівень інтерактивності;
- ✓ самоконтроль студентів за процесом та результатом навчання;
- ✓ структурування контенту (довідково-інформаційний матеріал (лінгвостилістичні особливості науково-технічних статей та їх врахування під час здійснення письмового перекладу, правила транслітерації з можливістю додавання посилань на інші джерела, граматичний довідник, зокрема засоби міжфразового зв'язку французької мови, типові для текстів визначеного нами жанру, та їх аналоги в українській мові); глосарій термінів, підсистема вправ для формування навичок і вмінь (з миттєвою реакцією на навчальні дії студента з метою самоконтролю); завдання для контролю викладачем.

Отже, у результаті нашого дослідження ми визначили, що електронний кейс має складатися з таких компонентів: довідково-інформаційний матеріал, форум, глосарій, система вправ для формування компетентності в анотативному і реферативному видах перекладу, завдання для контролю викладачем.

Розміщення електронного кейсу в навчальному середовищі Moodle уможливлює використання різних типів і видів вправ, а також завдань шляхом набору відповідних засобів: форум, завдання, тест тощо.

Використовуючи дидактичні можливості Moodle, методику навчання анотативного і реферативного видів перекладу представлено у відповідних блоках згідно з етапами навчання: підготовчий (Bloc préparatif ou Etes-vous prêt?) та основний (Bloc éducatif ou Allons-y!).

Підготовчий блок (Bloc préparatif ou Etes-vous prêt?) містить підготовчі вправи, завданням яких є активізувати наявні знання та вміння, якими студенти оволоділи під час навчання на попередніх курсах: у такий спосіб перевіряється їхня готовність до виконання завдань наступного блоку. У цьому блоці передбачено такі вправи: на розвиток уміння аналізу тексту оригіналу, розпізнання найважливіших елементів тексту оригіналу, засвоєння предметних знань і аграрної термінології, розпізнання і розв'язання перекладацьких проблем.

Основний блок («Bloc éducatif ou Allons-y!») складається з трьох частин: перша частина присвячена формуванню навичок анотативного і реферативного видів перекладу – блок «Entaînez-vous!», друга частина містить вправи на розвиток умінь у цих видах перекладу – блок «Essayez vous-même !», у третій частині вправи спрямовані

на розвиток умінь редагування тексту перекладу – блок «Bravo! Niveau de Grosse légume!».

Представимо складові електронного кейсу для самостійного оволодіння анотативним і реферативним видами письмового перекладу майбутніми перекладачами та конкретизуємо їх цільове призначення в табл. 1.

Таблиця 1

Складові електронного кейсу для самостійного оволодіння анотативним і реферативним видами письмового перекладу майбутніми перекладачами

Складові електронного кейсу	**Мета**
Пояснювальна записка (Introduction*)*	Ознайомлення з правилами та особливостями роботи з навчальними матеріалами електронного кейсу
Довідково-інформаційний матеріал (Apprenons les particularités)	Забезпечення студентів необхідним і достатнім довідковим матеріалом: лінгвостилістичні особливості статей аграрного профілю та їх врахування під час здійснення перекладу; правила транслітерації з можливістю додавання посилань на інші джерела; граматичний довідник; засоби міжфразового зв'язку французької мови, типові для текстів визначеного нами жанру, та їх аналоги в українській мові
Форуми, чати	Забезпечення студентів можливістю спілкуватися на професійні теми
Глосарій термінів аграрного профілю	Можливість укладання власного словника термінів аграрного профілю та постійне оновлення його
Комплекс вправ	Комплекс вправ для формування навичок та розвитку умінь анотативного і реферативного видів письмового перекладу

Доцільно детальніше розглянути, як на практиці здійснюється робота над вправами та як реалізуються можливості електронного кейсу.

Згідно з розробленою моделлю навчання перше аудиторне заняття відповідного модуля розпочинається з мінілекції у вигляді презентації (до 15-ти хвилин), метою якої є ознайомлення студентів зі специфікою організації навчання в електронному кейсі (реєстрація, режим роботи, особливості (само)контролю, оцінювання, отримання консультації викладача, різні опції та можливості електронного засобу навчання тощо), особливостями планування й реалізації індивідуальної траєкторії учіння.

До того, як почати працювати з електронним кейсом, під час позааудиторної роботи студенти знайомляться з пояснювальною запискою, у якій описано структуру електронного кейсу та принцип роботи в ньому. Після ознайомлення з пояснювальною запискою студент може розпочинати роботу в електронному кейсі, починаючи з першого, підготовчого, блоку.

Кожен блок передбачає опрацювання відповідного теоретичного матеріалу перед виконанням завдань. Довідково-інформаційний матеріал на початку кожного блоку знаходиться у вигляді теки і носить загальний характер. Використання інформаційно-довідкової інформації може знадобитись для виконання вправ і завдань.

Робота з комплексом вправ розпочинається з підготовчого етапу (сторінка цього блоку, розробленого нами електронного кейсу для прикладу, зображена на рис. 1).

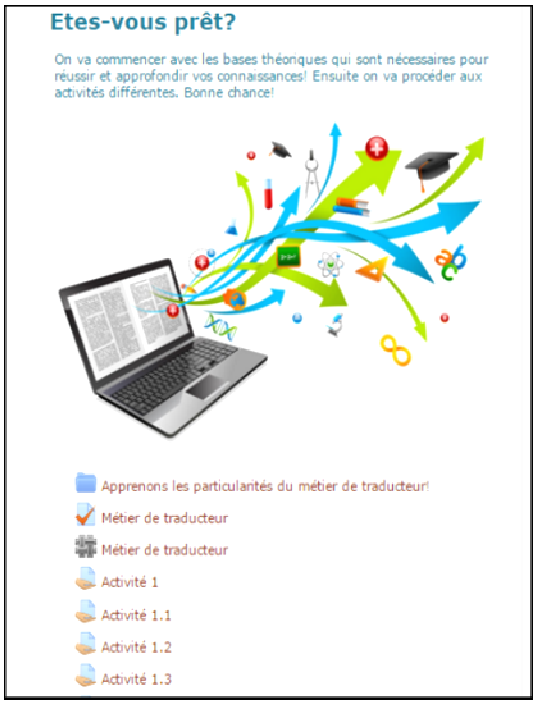

Рис. 1. Сторінка підготовчого блоку електронного кейсу.

Подальшим кроком у роботі студентів з електронним кейсом буде виконання комплексу вправ основного блоку («Bloc éducatif ou Allons-y!») (сторінку основного блоку розробленого нами електронного кейсу зображено на рис. 2).

Рис. 2. Сторінка основного блоку «Bloc éducatif ou Allons-y!».

Далі студенти приступають до роботи із блоками, які містять вправи для формування навичок (Entraînez-vous!), для розвитку вмінь (Essayez vous-même!) та для редагування

тексту перекладу (Bravo! Niveau de Grosse légume!) (сторінка фрагменту основного блоку «Bloc éducatif ou Allons-y!» − «Essayez vous-même!» зображена на рис. 3).

Рис. 3. Сторінка фрагменту основного блоку «Bloc éducatif ou Allons-y!» − «Essayez vous-même!».

Як можна побачити із рисунків, кожен блок, крім інформаційно-довідкової інформації, містить різноманітні спеціальні ресурси для формування компетентності в анотативному і реферативному видах перекладу у вигляді різних завдань на навчальній платформі Moodle [13; 15], перелік яких зображено на рис. 4.

Рис. 4. Ресурси електронного кейсу для формування компетентності в анотативному і реферативному видах перекладу.

Після теоретичної частини кожного блоку студенти звертаються до ресурсу Wiki , який передбачає накопичення схожого теоретичного матеріалу студентами. Викладач і студенти в зручному для них форматі (посилання, прикріплені файли різних форматів тощо) можуть додати будь-яку цікаву та корисну, на їхню думку, тематичну інформацію, співвідносну з теоретичним матеріалом у теках до кожного блоку.

З використанням ресурсів Чат та Форум студенти можуть поспілкуватися між собою та з викладачем, обговорити свої спільні проблеми та висловитись на актуальні теми з приводу перекладу в зручному для них форматі.

Крім вище зазначених ресурсів, для студентів доступні інші навчальні ресурси: Завдання , Тести , Глосарій , Семінар .

Завдання відрізняються тим, що до них викладач може додати специфічні для навчання письмового перекладу вправи, де текст відповіді вводиться онлайн або прикріплюється у вигляді документу Word (наприклад, переклад тексту, розгорнута відповідь на питання тощо). Тести (множинного вибору, встановлення відповідності, з введенням короткої відповіді) передбачають автоматизовану перевірку сформованості навичок студентів. Також студенти мають можливість спільно складати глосарій термінів з теми , який передбачає додавання терміна з його перекладом кожним студентом окремо. Ще один навчальний ресурс, який забезпечує спілкування та взаємодію студентів, називається «Семінар» . Він дає змогу студентам реалізувати себе в ролі перекладача-редактора під час опрацювання робіт своїх одногрупників. Кожен студент спершу має ознайомитися з критеріями оцінювання перекладів, а потім перевірити роботу свого колеги, обґрунтувавши власну оцінку коментарем. Розподілення робіт між студентам та їх кількість на одного студента для редагування відбувається автоматично і налаштовується викладачем з використанням дидактичних можливостей Moodle.

Оскільки формування компетентності в анотативному і реферативному видах письмового перекладу відбувається в самостійній позааудиторній роботі, то окремо зупинимося на забезпеченні зворотного зв’язку. Варто зазначити, що вправи, які представлені ресурсами «Завдання» (студенти мають можливість вводити текст онлайн або прикріплювати документ Word), перевіряються безпосередньо викладачем, а вправи тестового формату (ресурс «Тест») перевіряються автоматизовано, де викладач задає параметри оцінювання (кількість балів, час виконання, терміни). Студент має необмежену кількість спроб виконання вправи чи тесту. Оцінка виставляється за результатами кращої спроби і зараховується до бази, що автоматично проводить статистичне підрахування навчальних досягнень студента (рис. 5).

Рис. 5. Зображення фрагменту таблиці «Звіт про оцінювання».

Такий вид діяльності, як участь у Чаті, Форумі та в складанні глосарію термінів, оцінюється за ступенем активності студента, проявленої ним ініціативності й зацікавленості предметом обговорення і оформлюється графічно, що відображено на рис. 6.

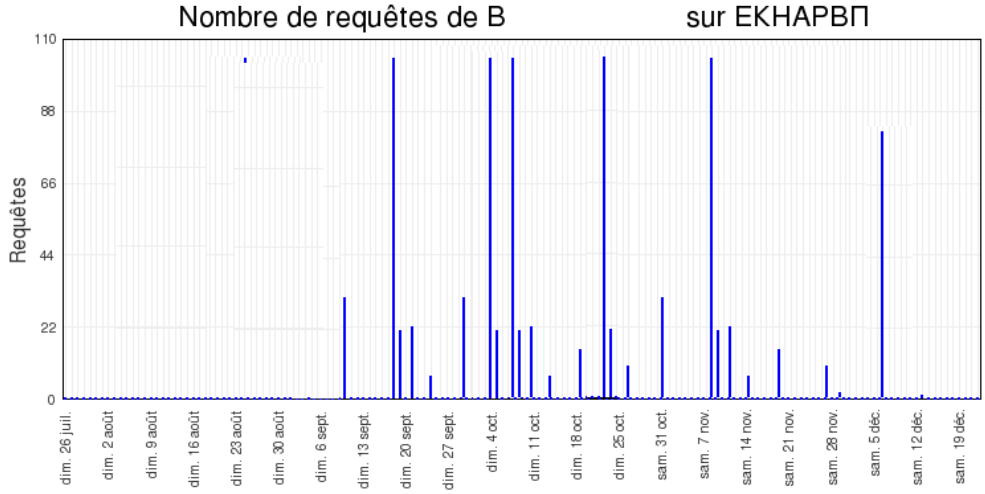

Рис. 6. Зображення графіка активності роботи студента в електронному кейсі.

Крім цього, упродовж усього процесу навчання викладач опосередковано керує самостійною навчально-пізнавальною діяльністю студентів, зокрема, зайшовши на сайт під своїм ім'ям у ролі адміністратора, викладач може спостерігати за роботою студентів: запросити повний звіт активності в електронному кейсі за вказаний період щодо кожного студента та групи загалом; переглянути кількість та якість виконаних кожним із студентів вправ, отримані ними бали; також у викладача є можливість отримати детальний аналіз відповіді студента. Маючи в розпорядженні всю цю інформацію, викладач може залишити загальні рекомендації для студентів на форумі для обговорення, під час чат-сеансів або за допомогою персональних повідомлень.

Виконавши завдання, студент отримує оцінку в балах за Європейською кредитно-трансферною системою (ECTS), яка виводиться автоматично у звіті і враховується під час виставлення загальної оцінки за самостійну позааудиторну роботу.

Для підвищення мотивації студентів до роботи з електронним кейсом рекомендується проводити поточне оцінювання самостійної роботи в електронному кейсі (процес формування вмінь анотативного і реферативного видів перекладу з виконання анотативного і реферативного видів перекладу) та оцінювання результату самостійної роботи в модульній контрольній роботі.

Для підбиття підсумків роботи з електронним кейсом студентам пропонується анкета, щоб перевірити, чи задовольнив електронний кейс їхні потреби в навчальних матеріалах, необхідних для оволодіння анотативним і реферативним видами перекладу та з метою рефлексії над процесом і результатами роботи з метою підготовки до професійного самонавчання й самовдосконалення впродовж життя.

3. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Отже, одним із перспективних інформаційно-комунікаційних засобів навчання іноземних мов та перекладу вважаємо електронний кейс, розміщений у мережі Інтернет на навчальній платформі Moodle, який містить комплект навчально-методичних матеріалів, які забезпечують процес формування компетентності в анотативному і реферативному видах письмового перекладу в умовах самостійної позааудиторної

роботи студентів. Визначені функції, переваги та особливості використання електронного кейсу для самостійного оволодіння анотативним і реферативним видами письмового перекладу науково-технічних текстів французькою мовою на навчальній платформі Moodle підтверджують ефективність використання саме цієї технології. Презентовані рекомендації та коментарі щодо роботи в електронному кейсі сприятимуть ефективній та оптимально комфортній роботі студентів IV курсу – майбутніх перекладачів та викладачів у процесі формування компетентності в анотативному і реферативному видах перекладу.

Перспективи подальших досліджень убачаємо у створенні електронних кейсів на навчальній платформі Moodle для навчання інших видів письмового перекладу текстів різних жанрів у рамках різних мовних дисциплін, що сприятиме ефективному формуванню міжкультурної комунікативної компетентності майбутніх філологів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

[1] Азимов Э. Г. *Новый словарь методических терминов и понятий (теория и практика обучения языкам)*. Москва: Издательство ИКАР, 2009. 448 с.

[2] Бондар Л. В. Шляхи реалізації гуманістичного підходу у процесі навчання французької мови професійного спрямування студентів технічних спеціальностей. *Мови професійної комунікації: лінгвокультурний, когнітивно-дискурсивний, перекладознавчий та методичний аспекти*: матеріали І Міжнар. наук.-практ. конф. 17 квіт. 2014 р. НТУУ «КПІ». Київ : Кафедра, 2014. С.187 – 189.

[3] Електронні засоби навчання іноземних мов студентів: досвід розробки й апробації: колективна монографія . Бігич О. Б. та інш.; за заг. і наук. ред. О.Б.Бігич. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2012. 160 с.

[4] Зінукова Н. В. Методична система навчання студентів магістратури усного перекладу у зовнішньоекономічній сфері (на матеріалі англійської та української мов) : дис. … д-ра пед. наук : 13.00.02 / Київськ. нац. лінгвіст. ун- т. Київ : 2018. 500 с.

[5] Князева Е. Г. Обучение реферированию как речемыслительной деятельности : переводоведческая лингводидактика. Москва : МГУ, 1986. 176 с.

[6] Кожухов К. Ю. Педагогическая модель применения дистанционных технологий в процессе формирования методической компетенции будущего учителя (на материале дисциплины «Теория и методика обучения иностранным язикам») : автореф. дис. на соискание уч. степени канд. пед. наук : 13.00.08. Курск, 2008. 19 с.

[7] Майєр Н. В. Методика самостійного оволодіння франкомовним діловим писемним спілкуванням майбутніми документознавцями з використанням дистанційних технологій : дис. … канд. пед. наук. : 13.00.02 . Київськ. нац. лінгвіст. ун- т. Київ : 2010. 286 с.

[8] Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки №344. 2013. URL: http://www.meduniv. lviv.ua/files/info/nats_strategia.pdf (дата звернення 15.10.2017).

[9] Сысоев П. В. Обучение по индивидуальной траектории. *Язык и культура*. 2013. Вып. 4 (24). С. 121-131.

[10] Черноватий Л. М. Методика викладання перекладу як спеціальності: підручник для студ. вищих заклад. освіти за спеціальністю «Переклад». Вінниця : Нова Книга, 2013. 376 с.

[11] Шамов А. Н. Методика преподавания иностранных языков: общий курс / за ред. А. Н. Шамовым. 2-е изд. Москва : Восток-Запад, 2008. 238 с.

[12] Якиманская И. С. Развивающее обучение : пособие. Москва: Педагогика, 2009. 186 с.

[13] Beeby A. Choosing an Empirical-Experimental Model for Investigating Translation Competence: The PACTE Model *Intercultural Faultlines. Research Models in Translation Studies I. Textual and Cognitive Aspects*. Manchester : St Jerome, 2000. P. 43-55.

[14] Martinez Melis N., Hurtado Albir. A. Assessment in Translation Studies: Research Needs. *Meta: Translators' Journal*, 2001. Vol. 46, № 2. P. 272-287.

[15] Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment: веб-сайт. URL: http://docs.moodle.org/ (дата звернення: 15.05.2017).

[16] Roche J.HandbuchMediendidaktik. Ismaring, Hueber, 2012. P.62–65.

[17] Waddington, C. Different methods of evaluating student translations: the question of validity. *Meta: Translators' Journal*, 2001. Vol. 46, № 2. P. 331-325.

Матеріал надійшов до редакції 28.03.2019 р.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ЭЛЕКТРОННОГО КЕЙСА ДЛЯ ОБУЧЕНИЯ БУДУЩИХ ФИЛОЛОГОВ АННОТАТИВНОМУ И РЕФЕРАТИВНОМУ ВИДАМ ПЕРЕВОДА

Игнатенко Виктория Дмитриевна
кандидат педагогических наук, заведующая кафедрой романо-германской филологии и перевода
Белоцерковский национальный аграрный университет, г. Белая Церковь, Украина
ORCID ID 0000-0003-0933-0949
fr.victoria_ignatenko@ukr.net

Аннотация. Актуальность статьи обусловлена изменением современного рынка переводческих услуг и, как следствие, изменением социального заказа и концепции методики обучения перевода. В связи с этим методика обучения перевода должна выбирать максимально эффективные и оптимальные пути овладения такими видами перевода, которые являются популярными и востребованными на переводческом рынке, в частности аннотативного и реферативного видов перевода научно-технических текстов на французском языке. Информационно-коммуникативные технологии считаются сегодня наиболее действенными и распространёнными. В статье описаны особенности использования электронного кейса как вида информационно-коммуникативных технологий, который является эффективным средством обучения будущих филологов аннотативному и реферативному видам письменного перевода научно-технических текстов на французском языке. Электронный кейс обеспечивает реализацию индивидуальной траектории учения студентов и благодаря своим ресурсам является средством для организации внеаудиторной самостоятельной работы студентов, удовлетворяя и отвечая основным требованиям и потребностям для положительной мотивации студентов-будущих филологов и удовлетворяя их. Электронный кейс размещается на учебной платформе Moodle, которая бесплатно находится в свободном доступе в сети Интернет, является безусловным преимуществом этого информационно-коммуникативного средства обучения. Кроме этого в статье проанализированы и другие преимущества, основные функции и особенности этого средства обучения в контексте самостоятельной внеаудиторной работы студентов по овладению компетентностью в указанных видах перевода. В статье представлены и охарактеризованы основные инструменты электронного кейса, его ресурсы, с помощью которых разрабатывается комплекс учебных материалов необходимых для успешной организации образовательного процесса. Также в статье даны практические рекомендации по использованию ресурсов и возможностей электронного кейса для обучения аннотативному и реферативному видам перевода, в частности процесс планирования образовательного процесса с использованием описываемого информационно-коммуникативного средства.

Ключевые слова: информационно-коммуникативные технологии; электронный кейс; учебная платформа Moodle; аннотативный и реферативный виды перевода; французский язык; студенты-филологи.

THE USE OF E-CASE FOR TEACHING FUTURE PHILOLOGISTS GIST AND ABSTRACT TYPES OF TRANSLATION

Victoriia D. Ihnatenko
PhD of Pedagogical Sciences, Head of the Department of Romano-Germanic Philology and Translation
Bila Tserkva National Agrarian University, Bila Tserkva, Ukraine
ORCID ID 0000-0003-0933-0949
fr.victoria_ignatenko@ukr.net

Abstract. The topicality of the article is due to a change in the modern market of translation services and, as a consequence, a change in the social order and the concept of the teaching method of translation. In this regard, the teaching methods of translation should choose the most effective and the best possible ways of forming competence in these types of translation, which are popular at the translation market, in particular the abstract and gist types of written translation of scientific and technical texts in French. Information and communication technologies are considered today most effective and widespread. As a consequence, the article describes the features of using an electronic case as a kind of information and communication technology, which is an effective means of teaching abstract and gist types of written translation of scientific and technical texts in the future of French philologists. The electronic case provides the

implementation of an individual trajectory of learning process and, thanks to its resources, is a means for organizing self-study work of students, satisfying and responding to the basic requirements and needs for the positive motivation of future students - philologists. The electronic case is hosted on the Moodle teaching training platform, which is free and freely available on the Internet, which is an unconditional advantage of this information and communication tool. In addition, the article analyzes other advantages, the main functions and features of this methodology in the context of self-study work of students in forming the competence in the specified types of translation. The article presents and describes the main instruments of the electronic case, its resources, with the help of which a set of educational materials is being developed for the successful organization of the educational process. Also in the article the practical recommendations have been developed on the use of resources and capabilities of the electronic case for teaching abstract and gist types of translation, in particular the process of planning the educational process using the described information and communication means.

Keywords: information and communication technologies; electronic case; Moodle teaching platform; abstract and gist translation; French; philologists.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

[1] E.G. Azymov, New dictionary of methodological terms and concepts (theory and practice of teaching languages). Moscow: Publishing House IKAR, 2009. 448 p. (in Russian)
[2] L. V. Bondar, Ways of realization of the humanistic approach in the process of teaching professionally orientated French the students of technical specialties. P*rofessional communication languages: linguocultural, cognitive-discursive, translation and methodological aspects*: collection of scient. papers of the I International scient. and pract. conf. April 17, 2014. Kyiv : Kaphedra, 2014. pp.187 – 189. (in Ukrainian)
[3] Electronic Learning Tools for Foreign Language Students: Experience in Development and Approval: Collective Monograph . Bigich O. B. and others; edit. O.B. Bigich. Kyiv : Publishing center KNLU, 2012. 160 p. (in Ukrainian)
[4] N.V. Zinukova, Methodical system of teaching students of master degree interpreting in the foreign economic sphere (on the material of English and Ukrainian): diss. … doc. ped. sciences : 13.00.02. Kyiv Nation. Linguistic University. Kyiv : 2018. 500 p. (in Ukrainian)
[5] E. G. Knyazeva, Teaching abstract translation as reciprocating activity: translation linguistics. Moscow : MGU, 1986. 176 p. (in Russian)
[6] K.Yu. Koguhov, Pedagogical model of application of remote technologies in the process of formation of methodical competence of the future teacher (on the material of discipline "Theory and methodology of teaching foreign languages"): abstract of diss. cand. ped. sciences : 13.00.08. Kursk, 2008. 19 p. (in Russian)
[7] N.V. Majer, Methodology of self-study work to master the French business written communication by future documentologists with the use of remote technologies: diss. … cand. ped. sciences : 13.00.02 / Kyiv Nation. Linguistic University. Kyiv : 2010. 286 p. (in Ukrainian)
[8] National Strategy for the Development of Education in Ukraine for 2012-2021 №344. 2013. [Online]. Available: http://www.meduniv. lviv.ua/files/info/nats_strategia.pdf . Accessed on: 15.10.2019. (in Ukrainian)
[9] P. V. Sysoev, Training on an individual trajectory. *Language and Culture*. 2013. Issue 4 (24). pp. 121-131. (in Russian)
[10] L. M. Chernovatyi, Methodology of teaching the translation as a specialty: a textbook for higher education institutions in the specialty "Translation". Vinnytsa : Nova Knyga, 2013. 376 p. (in Ukrainian)
[11] A. N. Shamov Methodology of teaching foreign: general course . edit. A. N. Shamov. 2nd edition. Moscow : Vostok-Zapad, 2008. 238 p. (in Russian)
[12] I. S. Jakimanskaya, Developing learning: пособие. Moscow: Pedagogy, 2009. 186 p. (in Russian)
[13] A. Beeby, Choosing an Empirical-Experimental Model for Investigating Translation Competence: The PACTE Model *Intercultural Faultlines. Research Models in Translation Studies I. Textual and Cognitive Aspects*. Manchester : St Jerome, 2000. P. 43-55.(in English)
[14] Melis N.Martinez, Albir. A. Hurtado, Assessment in Translation Studies: Research Needs. *Meta: Translators' Journal*, 2001. Vol. 46, № 2. pp. 272-287. (in English)
[15] Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment: веб-сайт. [Online]. Available: http://docs.moodle.org/ Accessed on: 15.10.2019. (in English)
[16] Roche J.HandbuchMediendidaktik. Ismaring, Hueber, 2012. P.62–65. (in English)
[17] C. Waddington, Different methods of evaluating student translations: the question of validity. *Meta: Translators' Journal*, 2001. Vol. 46, № 2. pp. 331-325. (in English)

(cc) BY-NC-SA

This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.